

Kinder Torah

Beshalach

בס"ד

In loving memory of Devora Bas Aharon o'h ❖ Mrs. Doris Weiner ❖ A Woman of Valor

Five Weapons

"Class, I have a few questions for you on this week's parasha. Please look at the first two verses. Who would like to read them?"

"I would, Rebbe."

"Go ahead, Chaim."

"It happened when Pharaoh released the people, Hashem did not lead them through the land of the Pelishtim, because it was near (Mitzrayim). For Hashem said, 'So that the people do not change their minds when they see war and return to Mitzrayim.' Hashem led the people around through the desert to the Yam Suf, and the Bnei Yisrael had gone up armed from the land of Mitzrayim" (Shemos 13:17,18).

"Very good Chaim. Take note, class, that these two verses mention the Jewish people four different times. The first three times, they use the word, 'ha'am' – 'the people.' The fourth time, they are referred to as 'Bnei Yisrael.' My first question is – 'mah nishtanah?' what is the difference between the first three times, when they are referred to as 'ha'am,' and the fourth time, when they are called 'Bnei Yisrael?'"

"Second question: the verse states, And Bnei Yisrael went up 'chamushim.' What does the word 'chamushim' mean?"

"Armed with weapons."

"Excellent, Avi. That is how our Sages translate this word. The Keli Yakar, however, asks several questions on this translation. The Bnei Yisrael were slaves for generations. They did not know how to use weapons. Why would they carry something that they did not know how to use? Furthermore, the battles of Klal Yisrael were not fought with conventional arms. Rather, The Almighty was (and is) our protector, and Torah and tefillos are our weapons. Why take arrows, spears, and clubs along if you have no use for them?"

"Rebbe, perhaps they took along those weapons in order to do the *hishtadlus* (preparative action) for war that Hashem requires. They were not allowed to rely on miracles; therefore they had to appear to be prepared to fight a conventional battle."

"Excellent, Yankie. The Keli Yakar addresses your point. He answers that this fact is well known. The Torah does not need to relate it to us at this point. Furthermore, 'chamushim' means five weapons. The verse details them. "Shield and buckler, bow, arrow, mace, and spear" (Yechezkel 39:9). There is really no need to mention the number of weapons here. Additionally, there is no apparent reason

that each one should have exactly five weapons. Based upon the strength of all of these questions, the Keli Yakar concludes that there must be a deeper meaning to this verse."

"What is it, Rebbe?"

"The nation had no weapons in their hand other than the Chumash, which is hinted to by the word 'chamushim'. We need only the five books of the Torah to fight our battles."

"That is fascinating, Rebbe. Is there a relationship between this and the answer to the first question about 'ha'am' and 'Bnei Yisrael?'"

"Definitely, Yitzy. They were merely an 'am' when they left Mitzrayim. They were, in many respects, like any other 'am'."

"Why, Rebbe?"

"They were lacking the main factor that distinguished them from the other nations – the Torah. The 'am' was not yet ready to receive the Torah."

"Why not, Rebbe?"

"They first needed to strengthen themselves by going through the tests of the Yam Suf and the Midbar."

"In what way were they tests, Rebbe?"

"The Yam Suf was a gigantic test of their *emunah* in Hashem. Only

someone who believed totally in The Almighty would throw

himself into the freezing waters. The Midbar, on the other hand, developed their *middah* (character trait) of *histapkus* (being satisfied with what Hashem gives you). They went forth into a hostile environment, unable to sustain life. They learned to rely totally on the food and protection that Hashem provided for them, as the Mechilta states, 'The Torah was only given to those who ate the mun.' The verses refer to these two tests. 'Hashem led the people around through the desert to the Yam Suf' (13:17). After passing these two tests, they earned the *zechus* (merit) of being referred to as 'Bnei Yisrael,' as the verse states, 'and the Bnei Yisrael had gone up armed from the land of Mitzrayim' (13:18)."

"What an inspiration for us, Rebbe!"

"Yes, Chaim. We must always remember what our true weapon is. When we are in danger, we do not rely on the conventional weapons of the other 'amim'. Rather we strengthen our Torah learning. That is our protection. That is our 'megaton bomb'. That wins our battles."

Kinderlach . . .

It does not matter how many policemen we have. The number of soldiers is also irrelevant. Guns, tanks, planes, bombs,

*helicopters, and missiles will not win wars for Klal Yisrael. What does our arsenal consist of? Just five weapons – the five books of the Torah. They protect us and win all of our battles. How do we acquire them? Step one is strengthening our *emunah* in Hashem and our *middah* of *histapkus*. Step two is learning Torah with all of our koach. Arm yourselves *kinderlach*, and you will win every battle.*

Amalek

Amalek. The perpetual nemesis of the Jewish people. Where and how did the conflict with Amalek begin? The Children of Israel were encamped in Refidim. There was no water to drink. They fought with Moshe, demanding water. "Why did you take us out of Egypt to die of thirst in the desert?" (Shemos 17:3). Hashem instructed Moshe to take his staff, strike the rock, and water will come out. He did so and the rebellion stopped. "The place was called 'Masse Umeriva' (literally test and contention) because of the fighting of the Children of Israel and their testing of Hashem by saying, 'Is Hashem among us or not?'" (Shemos 17:7). Then came Amalek.

Rashi presents a parable to this episode. A man once took his son on his shoulders and went out on the road. The son saw something nice by the side of the road. "Abba, can you pick that nice thing up and give it to me?" he asked. The father picked it up and gave it to his son. The son saw another goodie lying by the road. "Abba can you also get that for me?" Of course the father got it for him. The same thing happened a third time. They father and son then met a man on the road. The son asked the man, "Have you seen my father?" The father said to his son, "You do not know where I am?" He took the boy off his shoulders and a dog came along and bit him. So too with the Jewish people. Hashem is always found among us. He is ready and waiting to fulfill all of our needs. How can we dare say, "Is Hashem among us or not?"

Kinderlach . . .

*Let us have a contest at the Shabbos table. Everyone try to think of an example of Hashem helping him. How about the time that your neighbor lost his scooter. You put up signs for *hashovas aveida* (returning a lost object). Someone found his scooter, read the sign, and returned it to your neighbor. Then you lost your wallet. That very same neighbor whom you helped find his scooter, found your wallet! Is there any doubt that Hashem is among us?*

והגדת לבנו

פרשת בשלח

שהאמין לגמרי בקב"ה יכול היה להטיל עצמו אל הים. במדבר, לעומת זאת, הם פיתחו את המידה של הסתפקות. הם יצאו לסביבה קשה, שאין בה תנאי מחיה כלל. הם למדו להסתמך רק על המזון וההגנה שהעניק להם ה', כפי שנאמר במכילתא, 'לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן'. הפסוקים מתייחסים לשני נסיונות אלה. 'ויסב אלוקים את העם דרך המדבר ים סוף' (י"ג, י"ז). לאחר שעברו את שני הנסיונות האלה, היתה בידם הזכות להיקרא 'בני ישראל': 'וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים'. (י"ג, י"ח). "איזה חיזוק יש כאן עברוננו!"

"כן, חיים. עלינו תמיד לזכור מהו כלי הנשק האמיתי שלנו. כאשר אנחנו בסכנה, אל לנו להסתמך על כלי הנשק הרגילים, שבהם משתמשים אומות העולם. אלא עלינו להתחזק בלימוד התורה. זו היא ההגנה שלנו. זוהי "פצצת המגה-טון" שלנו. היא הנלחמת את מלחמותינו."

ילדים יקרים...

אין זה משנה כמה שוטרים יש לנו. גם מספר החיילים איננו חשוב כלל. רובים, טנקים, מטוסי קרב, פצצות, מסוקים וטילים – לא הם המביאים לעם ישראל את הנצחון במלחמה. ממה מורכב מאגר הנשק שלנו? מחמישה כלי נשק בלבד: חמשת חומשי התורה. הם מגינים עלינו ונלחמים את מלחמותינו. כיצד נרכוש אותם? השלב הראשון הוא לחזק את אמונתנו בה' ואת מידת ההסתפקות שלנו. השלב השני הוא ללמוד תורה בכל כוחנו. רכשו לעצמכם את כלי הנשק האלה, ילדים יקרים, ותנצחו בכל קרב.

עמלק

עמלק. מקל החובלים התמידי של עם ישראל. מתי וכיצד התחיל העימות עם עמלק? בני ישראל חנו ברפידים ולא היו להם מים לשתות. הם התרעמו על משה ודרשו מים. "למה זה העליתנו ממצרים להמית אותי ואת בני ואת מקני בצמא?" (שמות י"ז, ג'). ה' הורה למשה לקחת את מטהו, להכות בסלע ולהוציא ממנו מים. משה עשה כדבר ה' והמרד הפסיק. "ויקרא שם המקום מסה ומריבה, על ריב בני ישראל ועל נסותם את ה' לאמר היש ה' בקרבנו אם אין?" (שמות י"ז, ז), ואז בא עמלק.

רש"י מביא משל בענין זה. משל לאדם שהרכיב את בנו על כתפו ויצא לדרך. היה הבן רואה חפץ יפה ואומר לאביו, אבא, קח את החפץ הזה ותן לי. כך גם בפעם השניה, והשלישית. אחר כך פגשו באדם אחד. אמר לו הבן, ראית את אבא שלי? אמר לו האב: אינך יודע היכן אני? השליכו מעליו, ובא כלב ונשכו. כך גם עם ישראל. ה' תמיד נמצא בתוכנו. הוא מוכן ומזומן למלא את כל צרכינו, וכיצד נעז לומר "היש ה' בקרבנו אם אין?"

ילדים יקרים...

בואו נעשה סבב בשולחן שבת וכל אחד יספר על מקרה שה' עזר לו. את זוכרת שהשכן אבד את הקורקינט שלו? תלית מדועות על השבת אבדה. מישהו מצא את הקורקינט, קרא את המודעה, והחזיר אותו לשכן. אחר כך אבדת את הארנק שלך. אותו שכן לו עזרת למצוא את הקורקינט, מצא את הארנק שלך! היש ספק שה' נמצא בקרבנו?

חמשת כלי הנשק שלנו

"ילדים, יש לי כמה שאלות בשבילכם על פרשת השבוע. הסתכלו בבקשה בשני הפסוקים הראשונים. מי רוצה לקרוא לנו אותם?" "אני מוכן, רב"ה." "בבקשה, חיים."

"ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלוקים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא (ארץ מצרים) כי אמר אלוקים פן ינחם העם בראותם מלחמה וישבו מצרימה. ויסב אלוקים את העם דרך המדבר ים סוף, וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים' (שמות י"ג, י"ז-י"ח)."

"יפה מאוד, חיים. שימו לב, בבקשה: עם ישראל מוזכר בשני פסוקים אלה ארבעה פעמים. בשלוש הפעמים הראשונות הוא מכונה 'העם'. בפעם הרביעית הוא מכונה 'בני ישראל'. השאלה הראשונה שלי היא: מה נשתנה? מה ההבדל בין שלוש האזכרות הראשונות, שבה מכנים אותו 'העם' לבין הפעם הרביעית, שבה הוא מכונה 'בני ישראל'?"

והשאלה השנייה שלי היא: נאמר בפסוק 'וחמושים עלו בני ישראל'. מה פירוש המילה 'חמושים'?" "חמושים בכלי נשק."

"מצויין, אבריימי. כך הבינו חז"ל מילה זו. אך בעל הכלי יקר מעלה כמה תמיהות בקשר להבנה זו. בני ישראל היו עבדים כבר כמה וכמה דורות. הם לא ידעו כיצד לאחוז בנשק. מדוע שיסאו איתם משהו שאין הם יודעים איך להשתמש בו? ועוד, במלחמות של עם ישראל לא השתמשו בכלי נשק מן השורה, אלא הקב"ה שמר (ושומר) עלינו והתורה והתפילה הם שהיו כלי הנשק שלנו. מדוע לקחת חצים, חניתות וחרבות כאשר אין צורך בהם?" "רב"ה, אולי הם לקחו איתם את כלי הנשק האלה כדי לעשות את ההשתדלות הנדרשת מהם למלחמות. אסור להסתמך על הנס, ולכן היה עליהם להיות מוכנים להלחם מלחמה בדרכים רגילות."

"מצויין, יענקי. הכלי יקר מתייחס לנקודה שהעלית. הוא עונה שהעובדה הזו ידועה היטב, ולכן אין התורה צריכה לספר לנו אותה. ועוד, 'חמושים' משמעותה חמישה כלי נשק, ויש לנו פסוק המפרט אותם: 'ומגן וצינה בקשת ובחצים ובמקל יד וברומח' (יחזקאל, ל"ט, ט). אין צורך להזכיר כאן את מספר כלי הנשק. ועוד יותר, אין שום סיבה שלכל אדם מישראל יהיו חמישה כלי נשק. בשל כל התמיהות האלה, מסיק הכלי יקר שיש לפסוק זה משמעות עמוקה הרבה יותר." "ומה?"

"לעם לא היו שום כלי נשק בידיהם מלבד החומש (הנרמז במילה 'חמושים'). כל מה שאנו צריכים כדי להלחם את מלחמותינו הוא חמשת חומשי התורה." "הרב"ה, האם יש קשר בין מה שאמרנו עכשיו לבין התשובה לשאלה הראשונה בנוגע ל'העם' לעומת 'בני ישראל'?" "בהחלט כן, איצה'לה. כשהם יצאו ממצרים הם היו רק 'עם', ובמידה מסוימת היו כמו כל עם אחר."

"מדוע, רב"ה?" "הם היו חסרים את הגורם העיקרי שיבידיל אותם משאר העמים – התורה. 'העם' לא היה מוכן עדיין לקבל את התורה." "ומדוע שלא יהיו מוכנים לקבלה?" "בתחילה היה עליהם לחזק את עצמם באמצעות הנסיונות של ים סוף והמדבר." "מה היה כאן הנסיון?" "ים סוף היה נסיון עצום לעוצמת האמונה שלהם בה'. רק מי